

Spor Bilimlerinde Öğrenim Gören Lisans Öğrencilerinin Macera Davranışı Arama ve Akademik Başarılarının İncelenmesi
Determination of Academic Achieveness and Adventure Seeking Behaviors of Collegues of Sport Sciences

Umut DİNÇER

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye, ORCID: 0000-0003-0245-5351

Öz

Bu çalışmada spor bilimlerinde lisans eğitimi gören ve farklı sporlar yapan öğrencilerin macera arama davranışları ve akademik başarılarını etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmıştır. Temel olarak öğrencilerin macera davranış yönelimleri ve akademik başarıları (AB) incelenerek sporun bu yönelimlere katkısının ne kadar olduğunu değerlendirmeye çalışılmıştır. Çalışmaya Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nden 17 farklı il dahil edilmiştir. Çalışma grubu olarak 21 farklı üniversitenin spor bilimleri fakültelerinin ve beden eğitimi ve spor yükseköğretim kurumlarının farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler olarak belirlenmiştir. Araştırmaya yaşları 18-36 olan 99 kadın ve 170 erkek toplamda 269 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Próchniak (2017) tarafından geliştirilen Aykora ve Tekin tarafından (2020) Türkçe'ye uyarlanan Macera Davranışı Arama Ölçeği (MDAÖ) kullanılmıştır. Akademik başarı durumları, öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamaları 4lük sistemde 3 gruba alınarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirme aşamasında SPSS 18,0 paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklere ait aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (SS), frekans (N) ve yüzde (%) değerleri verilmiştir. Verilerin normal ve homojen dağılım gösterip göstermediği incelenmiş, basıklık çarpıklık değerlerine bakılarak uygun parametrik testler uygulanmıştır.

Abstract

Behavior, one of the topics of psychology, is a kind of organism response which is measurable, observable and investigable to inside and outside stimulus. Psychological behaviors are not available to figure out physically. Those behaviors mental and emotional processes. Mental process means knowledge processing and cognition. Emotional process expresses emotional features of organism and personality. Thus feelings and thoughts through new adventures include those processes too. Feelings and thoughts during seeking new adventures with the inclusion of those processes. Spor psychology simplifies to determine those orientation of sportmen feelings and behaviors during new adventures. 17 cities from all over Turkey from Marmara Region, East Anatolia Region, Egean Region, Southeast Anatolia Region, Blacksea Region, Mediterranean Region and Central Anatolia Region participated to the study. Study group includes students from different branches of 21 different sport sciences faculties and physical education and sport colleges. Study basically aims to evaluate the tendencies to new adventures and academic achievement (AA) of students and also the additives of sports intended to such adventures. Volunteered 18-36 aged 99 female and 170 male participated to study. Data collected with Próchniak's (2017) Adventure Behavior Seeking Scale which is adapted to Turkish by Aykora and Tekin (2020) and analyzed with SPSS 18.0. Descriptive statistics defined as (\bar{X}) for arithmetic mean, (SS) for standard deviation, (N) for frequency and (%) for percentages. Data also examined for normality and homogeneity and both Skewness and Kurtosis values used to apply appropriate parametric tests.

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi:

26 Kasım 2020

Düzeltilme tarihi:

12 Aralık 2020

Kabul tarihi:

13 Aralık 2020

Anahtar

Kelimeler:

Spor psikolojisi

Davranış

Öğrenci

Macera

Article history:

Received:

26 November 2020

Adjustment:

12 December 2020

Accepted:

13 December 2020

Keywords:

Sport Psychology

Behavior

Student

Adventure

GİRİŞ

İnsan hayatını sürdürebilmek için öncelikle sağlıklı bir doğal çevreye ihtiyaç duyar (Okuyucu ve ark., 2006). Sağlıklı bir sosyal yaşamı olan birey diğer bireyler ile iletişim kurarken, iletişim sırasındaki doğru ve olumlu tutumu sosyal yaşamının sağlıklı olduğunun belirtisi olarak gösterilebilir. Sosyal yaşamında olumlu iletişimlere sahip olan insanlar hayattaki bakış açılarının, sosyal iletişimlerinde sorun yaşayan diğer insanlarla karşılaştırıldığında belirgin bir fark olduğuna dair tutumda bulunulabilir. İnsan çevresinde ne kadar çok yeni ilgi odağı var ise farklı bakış açılarına yönelimi aynı doğrultuda ilerleyebilir. Farklı bakış açılarına sahip olan insan sosyal çevresinden etkilenir ve çevresindeki yeni bakış açıları bireyin sosyolojik açıdan gelişimine örnek olarak gösterilebilmektedir. Sporun önemli bir sosyalizasyon aracı olduğu, topluma uyumu sağladığı ve kişiler arası ilişkileri düzelttiği belirtilmiştir (Baumann, 1986). Spor, genetik yatkınlıkların ve antropometrik özelliklerin yanında eğitime uyum sağlama kapasitesini (Duran, 2020a) ile bireyin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayan, bilgi, beceri ve liderlik yeteneklerini geliştiren bir araçtır. Aynı zamanda spor, insanın kendi kendisini disipline etmesinde karşılaşacağı psikolojik ve fizyolojik sorunların üstesinden gelmesine yardım eder. Sporun ayrıca uluslararası dostluk ve barış ile ülke ekonomisine getirdiği olumlu katkılarda vardır. Özellikle okullarda ders dışı etkinliklerde yapılan sportif hareketlerin bireyde okula bağlanma düzeylerini artırıcı özelliklerinin olması (Aykora & Uğraş, 2020) akademik anlamda başarıyı da yanında getirmektedir. Erken yaşlarda spora yönelmek, yüksek düzeyde fiziksel uygunluğa ulaşmayı getirir (Duran, 2020b) ve hayatı spor ile şekillendirme konusunda birçok faydası bulunmaktadır. İnsanoğlu için ilk deneyimleyeceği her şey yeni bir maceradır ve bu durum elbette kişilik özellikleri ile değişebilir. Bunun yanında farklı spor branşlarına yönelen gençlerin yeni maceralara ve heyecanlara karşı bakış açılarında farklılık olması da muhtemeldir. Farklı yaş ve çağlarda insanlar karşılaştıkları durumları farklı şekillerde ele alabilir. Gençlik; biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı, yoğun arayışların, yeni deneyimlerin, kimlik kazanma ve bağımsızlığı elde etme çabalarının yaşandığı çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir (Yavuzer, 1998). Bir genç ne kadar çok farklı spor branşına yönelir ve bu alanda bir maceraya başlar ise yönelimi sonucunda oldukça geniş bakış açılarına sahip olabilmektedir. Değişik sporlara yönelen insanlar kendilerine haz veren, eğlendiren ve sınırlarını zorlatacak spor dallarını seçmeye başlamışlardır (Voight, 1998). Üniversite öğrencileri akademik çalışmalarının yanında yeni maceralara yönelimleri oldukça fazla olduğu gözlemlenebilmektedir. Gençler derslerine ilgi duyarken spor ile yeni bir bakış açısı kazanabilmekte ve bunun yanında spora ilgi duydukları zaman sporun hedef koyma, motivasyon, kararlılık gibi duyguları pekiştirdiğini bilmekteyiz. Spor psikolojisinde başarı güdülenmesi kapsamı altında sportif davranışın amaç yapısı incelenmiştir. Hedef yönelimi, insanların hedeflere erişmekten kaynaklanan başarı duygusunu elde etmek için çeşitli hedeflere veya etkinliklerle ilişkili oldukları anlamına gelmektedir. İnsanlar başarı duygusunu kazanabilmek için çeşitli tipte hedeflere yönelmektedirler (Toros, 2001). Spor ile ilgilenen gençler akademik hayatlarındaki hedeflerine ulaşmakta ve spor yaşantılarını devam ettirebilmek adına motivasyona ihtiyaç duyabilmektedirler. Güdülenme veya motivasyon, takımın ve kişilerin isteklerini doyumu ile sonuçlanacak bir çalışma ortamı oluşturarak kişinin harekete geçmesi için etkilenmesi, ilgi duyması ve isteklendirilmesi sürecidir (Can, 2001). Güdülenme duygusu, bireyi belirgin bir yöne doğru yönlendirirken hareketlenmesini sağladığını da söyleyebiliriz. Pintrich ve Schunk (2002) motivasyonu “doğrudan amaca yönelik aktivitenin başlatılıp sürdürüldüğü bir süreç” olarak tanımlar. Spor ile ilgilenen bireylerin hedefleri ve yeni maceralara ulaşma yetileri ilerleyebilmektedir ve bunun temel sebeplerin birisi olan motivasyon, akademik yaşam ile spor yaşamı arasındaki ilerlemenin olumlu yönde olabilmesi adına köprü görevini üstlenebilmektedir. Spor, biyolojik,

fizyolojik, psikolojik ve toplumsal bir boyuta sahip olan kendine özgür bir içeriğe sahip kavramdır. Motivasyon kavramı ise, tüm spor aktiviteleri içinde yer alan tüm bireylerin istek ve ihtiyaçlarını yansıtan etmendir (Koç, 1994). Motivasyonu ve heyecanı yüksek, macera aramaya yönelik arzuları olan bireylerin macera sporlarına ihtiyaç duydukları gözlemlenebilmektedir. Macera olgusu, keşifler, araştırmalar ve heyecan yaşam ile ilişkilidir. Heyecan ihtiyacı bireyden bireye farklılık gösterebilir (Hansen & Breivik, 2001). Farklı macera arayışlarında olan bireyler yeni ilgi ve heyecanlar keşfedebilirler. Macera sporlarına yönelen bireylerin yapılan faaliyetlerde risk düzeyinin önemli bir etkisinin olmadığı, heyecanı ve motivasyonu yüksek olan bireylerde sıklıkla gözlemlenebilen bir durum olduğu söylenilebilir. Doğada yapılan macera sporları, doğa sporları olarak bilinmektedir. Bu sporların temelinde çeşitli riskler bulunabilmekte olup uygulanırken bireyin tutku ve heyecanını arttırabilmektedir. Doğa sporları, insanları doğa ile bir araya getirebilen, uygulanmasının insana büyük zevk verdiği aynı zamanda heyecan ve tutku yaratan, seyrinin heyecan vermesi ile birlikte doğa ile bir arada olma isteğini ortaya koyan spor dalı olarak tanımlanmaktadır (Karayol, 2013). Birey macera sporları ile ilgilenirken cevap aradığı heyecan ve tutku duygularına spor ile karşılık bulabileceği için motivasyonunu arttırarak akademik yaşantısına da devam edebilir. Motivasyonu yüksek, çevresinde sağlıklı bir sosyal yapısı olan, spor ile elde ettiği kazanımları doğru bir şekilde akademik hayatına aktarabilen öğrenciler başarılı olabilirler. Koç'un (1981) aktardığına göre Klausmeier ve Ripple, akademik başarıyı bilişsel yeteneklerin, psikomotor yeteneklerin, duyuşsal özelliklerin, aile ve sosyo-ekonomik durumun ve cinsiyet özelliklerinin etkilediğini söylemiştir.

Bu çalışmayla üniversite öğrencilerinin hem macera arama davranışları hem de akademik başarıları farklı parametrelere göre karşılaştırılarak inceleme yapılmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada bağıntısal model yöntemi ile araştırma yapılmıştır. Bağıntısal modellerle gerçekleştirilen araştırmalarda, araştırma probleminde yer alan iki ya da daha fazla değişkene ilişkin olarak örneklemden katılımcılardan veri toplanır ve istatistiksel tekniklerle değişkenler arasında bir bağıntı olup olmadığı belirlenir.

Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin macera arama davranışlarını belirlemek için Próchniak (2017) tarafından geliştirilen Aykora ve Tekin tarafından (2020) Türkçe'ye uyarlanan Macera Davranışı Arama Ölçeği (MDAÖ) kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan 17 farklı ildeki 21 farklı üniversitenin spor bilimleri fakültelerinin veya beden eğitimi ve spor yükseköğretim kurumlarının farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler örneklem grubunu oluşturmuştur. Çalışmaya katılmaya gönüllü 99 kadın, 170 erkek toplamda 269 öğrenci çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri

	<i>Değişkenler</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
<i>Cinsiyet</i>	Kadın	99	36,80
	Erkek	170	63,20
<i>Öğrenim Görülen Üniversite</i>	ÇOMÜ	86	32,0
	Trakya	50	18,6
	Bitlis E.	27	10,0
	Tekirdağ NK	29	10,8
	Muğla SK	19	7,1
	Karaman MB	11	4,1
	Balıkesir	15	5,6
	Osmaniye K	16	5,9
	Diğer	16	5,9
	<i>Öğrenim Görülen Bölüm</i>	BES Öğretmenliği	114
Antrenörlük E.		99	36,8
Spor Yöneticiliği		38	14,1
Rekreasyon		18	6,7
<i>Lisanslı Spor Yapma Durumu</i>	Evet	161	59,9
	Hayır	108	40,1
<i>Spor Türü</i>	Bireysel	129	48
	Takım	140	52
<i>Tercih Edilen Spor Türü</i>	Yamaç Paraşütü	78	29,0
	Sportif Tırmanış	70	26,0
	Kanatlı Tulum Uçuşu	14	5,2
	Bungee Jumping	26	9,7
	Dağ Bisikleti	9	3,3
	Rafting	13	4,8
	Kayak-snowboard	17	6,3
	Parkur	6	2,2
	Sörf-kano	19	7,1
Kanyoning	17	6,3	

Veri Toplama Araçları

Veri tabanlarından gerekli literatür araştırması yapıldıktan sonra Próchniak (2017) tarafından geliştirilen Aykora ve Tekin tarafından (2020) Türkçe'ye uyarlanan Macera Davranışı Arama Ölçeği (MDAÖ) gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Ölçek tek boyutlu ve 7 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin yanında gerekli değişkenlerin bilgisinin alındığı kişisel bilgi formu da ilave edilerek kullanılmıştır. Çalışmanın ikinci önemli teması olan akademik başarı bilgisi için anketi dolduran öğrencilerin verdiği bilgiler doğru olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin akademik olarak başarılı veya başarısız olma durumları genel ağırlıklı not ortalaması (GANO) düzeylerine göre yorumlanmıştır. Yorumlama, dörtlük sistem üzerinde önce Odan 1'e, 1den 2'ye, 2den 3'e, 3den 4'e dört derecede yapılmış, daha sonra veri setinde Odan 1'e hiç verinin olmamasından dolayı Odan 2'ye, 2'den 3'e ve 3ten 4'e 3 derece olmasına karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi SPSS 18,0 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklere ait aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (SS), frekans (N) ve yüzde (%)

değerleri verilmiştir. Verilerin normallik ve homojenlik durumları Shapiro-Wilk değerlerine, çarpıklık ve basıklık durumları da Tabachnick ve Fidell'e (2007) ile George ve Mallery'e (2010) göre yorumlanarak değerlendirilmiştir. İkili karşılaştırmalarda bağımsız t testi, ikiden fazla olan karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Tablo 2. Verilerin Ortalama, Standart Sapma, Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	N	\bar{X}	S.S	Çarpıklık	Basıklık
<i>Öğrenim Görülen Bölüm</i>	269	1,85	,902	,851	-,095
<i>Lisanslı Spor Yapma Durumu</i>	269	1,40	,491	,404	-1,850
<i>Spor Türü</i>	269	1,52	,501	-,082	-1,908
<i>Yapılan Spor Branşı</i>	269	5,16	4,259	,754	-,692
<i>Yapılmak İstenen Macera Sporü</i>	269	3,70	2,973	,926	-,543

BULGULAR

Verilerin sayısal olarak karşılaştırıldığı bu bölümde tanımlayıcı istatistiklerin yanında tüm değişkenlere göre MDAÖ ve AB puanlarının karşılaştırmaları tablolarda gösterilmiş, anlamlı sonuç tespit edilen p değerleri de kalın ve yana yatık şekilde işaret edilmiştir.

Tablo 3. Macera Davranışları Arama Puanları İki Grup Karşılaştırmaları

	Değişken	N	\bar{X}	Ss	Sho	t	p
<i>Cinsiyet</i>	Kadın	99	24,71	4,545	,457	-1,158	,248
	Erkek	170	25,46	5,508	,422		
<i>Lisanslı Spor Yapma Durumu</i>	Evet	161	26,01	5,169	,407	3,228	,001
	Hayır	108	23,96	4,969	,478		
<i>Spor Türü</i>	Bireysel	129	25,59	5,416	,477	1,227	,221
	Takım	140	24,81	4,939	,417		

MDAÖ puanlarında yapılan ikili gruplar karşılaştırmalarında lisanslı spor yapma durumu değişkeninde istatistiki açıdan anlamlı fark görülmektedir.

Tablo 4. Öğrenim Görülen Bölüm Değişkenine Göre One Way Anova Testi Sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	t	p
<i>Öğretmenlik</i>	114	25,30	5,60	0,76	,973
<i>Antrenörlük</i>	99	25,21	4,78		
<i>Spor Yöneticiliği</i>	38	24,97	4,49		
<i>Rekreasyon</i>	18	24,78	6,13		

Tablo 4 incelendiğinde macera arama davranışı puanlarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre [t(269)=0,760, p=,973] anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. Akademik Başarı Değişkenine Göre One Way Anova Testi Sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	t	p	Farkın Kaynağı
Düşük (0-2)	10	21,30	3,057			
Başarılı (2-3)	127	24,81	5,659	3,152	,044	(3-4)>(0-2)
Yüksek Başarılı (3-4)	132	25,46	4,815			

Tablo 5 incelendiğinde macera arama davranışı puanlarının akademik başarı durumuna göre [$t(269)=3,152, p=,044$] anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Tukey analizi sonuçlarında farkın kaynağı not ortalaması 3 ile 4 arasında olan öğrencilerin 0 ile 2 arasında ortalaması olan öğrenciler arasında çıkmıştır.

Tablo 6. Yapılan Spor Branşı Değişkenine Göre Çoklu Grup Karşılaştırmaları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	t	p	Farkın Kaynağı
Futbol	83	25,05	5,19			
Basketbol	14	24,50	5,11			
Voleybol	38	24,92	4,05			
Atletizm	16	24,81	3,16			
Boks	17	27,12	3,42			
Wushu	8	31,25	4,97			Futbol>Wushu
Spor Tırmanış	11	28,55	4,22			Futbol<Okçuluk
Kickboks	14	26,64	5,87	3,568	,000	Voleybol<Okçuluk
Taekwondo	19	24,53	3,13			Atletizm<Okçuluk
Tenis-masatenisi	6	23,33	6,97			Boks<Okçuluk
Okçuluk	11	17,82	7,12			Spor Tırmanış<Okçuluk
Yüzme	11	26,27	3,34			Kickboks>Okçuluk
Hentbol	8	25,13	3,79			
Güreş	7	25,43	6,82			
Fitness	6	23,50	7,53			

Yapılan spor branşı değişkenine göre veriler incelendiğinde sadece MDAÖ puanlarında istatistiki açıdan anlamlı fark görülmektedir. Farkın kaynağını tespit etmek için yapılan Tukey analizi sonuçlarında Futbol ile Wushu arasında, Futbol ile Okçuluk arasında, Voleybol ile Okçuluk arasında, Atletizm ile Okçuluk arasında, Boks ile Okçuluk arasında, Spor Tırmanış ile Okçuluk arasında, Kickboks ile Okçuluk arasında farklılıklar çıkmıştır.

Tablo 7. Yapılmak İstenen Macera Sporü Değişkenine Göre Çok Gruplu Karşılaştırmaları

Değişken	N	\bar{X}	Ss	t	p	Farkın Kaynağı
Yamaç Paraşütü	78	25,00	5,06	3.623	,000	Yamaç Paraşütü > Kanyoning Sportif Tırmanış > Kanyoning Kanatlı Tulum Uçuşu > Kanyoning
Sportif Tırmanış	70	26,33	4,71			
Kanatlı Tulum Uç.	14	28,50	3,45			
Bungee Jumping	26	24,69	4,05			
Dağ Bisikleti	9	24,44	7,74			
Rafting	13	24,00	4,96			
Kayak-snowboard	17	25,47	4,37			
Parkur	6	28,33	2,50			
Sörf-kano	19	24,53	5,65			
Kanyoning	17	20,00	6,22			

Yapılmak istenen macera sporü değişkenine göre veriler incelendiğinde MDAÖ puanlarında istatistiki açıdan anlamlı fark görülmektedir. Farkın kaynağını tespit etmek için yapılan Tukey analizi sonuçlarında Yamaç Paraşütü ile Kanyoning arasında, Sportif Tırmanış ile Kanyoning arasında, Kanatlı Tulum Uçuşu ile Kanyoning arasında farklılıklar çıkmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin macera arama davranış yönelimleri ve akademik başarıları incelenerek sporun bu yönelimlerine katkısının ne kadar olduğunu değerlendirmesi amacıyla farklı üniversitelerden öğrencilerin katıldığı bu araştırmada, öğrencilerin macera sporlarına duydukları ilgi ve katılımlarının akademik başarılarıyla karşılaştırıldığında elde edilen sonuçlara göre;

Cinsiyet değişkenine bakıldığında erkek öğrencilerin macera arama davranış tutumlarının kadın öğrencilerden daha üstün olduğu tespit edilmiştir. Bu sebepten dolayı erkek öğrencilerin macera sporlarına yöneliminde heyecan arama, macera tutkusu, risk alma ve ekstrem durumlarda olumlu tutum sergileme duygularının daha gelişmiş olduğunu söyleyebiliriz. Üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada, alçak ve yüksek ip aktivitelerinin yer aldığı kamp yaşantısının öğrencilerin liderlik becerilerinden, güven, risk alma, takım çalışması, problem çözme gibi becerilerde olumlu gelişmelerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çelebi & Ozen, 2004). Lisanslı spor yapan öğrencilerin macera arama davranış tutumlarının, lisanslı olarak spor yapmayan öğrencilerden üstün olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin ilgi duydukları bir sportif alanın olması onları seçim yaparken de o alanı tercih etmesine sebep olabilir ve kendi gelişimini sportif ve fiziksel açıdan olumlu olarak ilerletebilir. Reynolds ve Ark. (1990), yaptıkları araştırmada düzenli fiziksel aktivitenin, yaşam kalitesini, diğer psikolojik değişkenleri olumlu yönde etkilediğini belirterek, egzersizin sosyal yetkinlik beklentisi, stres ve sosyal etkenler üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir (Ryan & Dzewaltowski, 2002). Sporcu öğrencilerin ihtiyaç duydukları bazı gereksinimlerine sportif aktivitelerle karşılık bulduğu ve onların kendi gelişimlerinin bu doğrultuda spor ile birleştirildiğini söyleyebiliriz. Sporun, bireylerin hareket ihtiyaçlarını karşılayan, belli kuralları olan, eğlendiren, sosyalleştiren; kendi içinde rekabete dayanan fiziksel aktiviteler olduğu ifade edilmektedir (Heper et.al., 2012). Sporcu öğrencilerin spor türüne göre incelediğimizde bireysel sporlar ile ilgilenen öğrencilerin, takım sporu ile ilgilenen öğrencilerden macera arama davranış tutumları bakımından üstün oldukları tespit edilmiştir. Macera sporları genellikle bireysel

geçirilen süreçler olduğu için bireysel sporlarla ilgilenen öğrencilerin tek başına mücadele edebilme özelliklerinin gelişmiş olduğu söylenebilir. Çünkü takım sporlarıyla ilgilenen sporcular yardımlaşma ve birliktelik özellikleri üstün olabileceğinden macera sporlarında yardımlaşmaya ihtiyaç duyabilirler. Bloom (2007)'a göre, genellikle, takım sporlarında yer alan sporcuların sosyal beceri düzeyleri daha yüksek olduğundan sporcular birliktelik ve takım içi dayanışma duygularını her türlü sportif etkinlikte sergileyebilmekte, antrenmanlarda istekli ve gayretli davranmaktadırlar (Gezer, 2010). İstatistikleri incelendiğimizde macera arama davranışı puanlarının akademik başarı durumuna göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler akademik başarı düzeylerine göre değerlendirilirken genel ağırlıklı not ortalaması 3.00-4.00 değerinde olan öğrenciler yüksek başarılı grubunda değerlendirilmiş olup bu grupta bulunan öğrencilerin diğer öğrencilerden akademik başarı düzeyi bakımından daha üstün olduğu ve üstünlüklerinin macera arama davranışlarına da yansıdığı söylenebilir. Bu varsayım sporun ve spor yapan bireylerin birçok alanda olduğu gibi akademik alanda da spor kültürünün getirdiği farklı algı düzeyleri, sosyal yetkinlikler ve değişkenlik gösterebilen öğrenim stilleri sporcuları daha iyi bir konumda akademik yaşam becerilerine ulaştırabilir. Beden eğitimi alanında öğrenme stilleri ile ilgili, yükseköğretimde (Alemdağ & Öncü, 2015; Çelik & Şahin, 2011; Ristori, Eberman, Tripp & Kaminsky, 2011; Yalız & Erişti, 2010) ve sporcu öğrenciler üzerinde (Alemdağ, Kalkavan, Alemdağ & Özkara, 2016) çalışmalar yapılmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın diğer alanlarda olduğu gibi beden eğitimi alanında da yansımaları görülmüştür (Rovegno, 1998; Rovegno & Bandhauer, 1997). Katılımcı ve üretimi hedefleyen öğrenci merkezli yaklaşımı benimsemek, öğrencileri öğrenme deneyimleri için daha sorumlu, bireysel ve kollektif olma konusunda güçlendirir (Ciccomascolo & Sullivan, 2013). Blackmore (1996), öğrenme sürecine katkıda bulunmak için yapılabilecek işlerin başında öğrencilerin değişik öğrenme stillerine sahip oldukları gerçeğini benimsemek olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin yapmakta oldukları spor branşlarını incelediğimizde wushu sporcularının diğer branşlarla ilgilenen öğrencilere göre macera arama davranış tutumlarının üstün olduğu tespit edilmiş olup öğrencilerin yaptıkları spor branşlarının birbirilerinden farklı olduğu ve kendine özgü misyonu olduğundan öğrencilerin de bu misyonun çağrıştırdığı yönelmelere doğru yatkın olması akademik başarıları ve macera arama davranışları bakımından farklılık gösterebilir. Öğrencilerin macera arama davranışı içerisindeyken spora ilgi duymaları ve bu doğrultuda macera sporları olarak doğa sporlarına yönelmeleri, spor bölümünde eğitim almaları ve aktif sporculuk yapmalarından kaynaklandığı da söylenilebilir. Doğa sporlarına artan ilgi, yeni heyecan arayışları ve katılımla birlikte bireylerin doğa sporlarını tercih etme nedenleri ve doğa sporu yaparak elde ettikleri yararlar bilim adamlarının ilgisini bu yöne çekmiştir. Çünkü doğa sporları birçok alandan daha farklı sonuçlar ortaya koymaktadır (Gürer, 2012). Vahşi doğa, macera, doğaya yakın olma, fiziksel egzersiz, doğal manzara, yalnız kalma arzusu, sosyalleşme, risk alma, meydan okuma, eğlenme ve bilinmeyi arama gibi durumlar doğa sporcuları tarafından tercih edilmektedir (Carr, 1998). Ekstrem sporlar, macera sporları, aksiyon sporları ve hatta açık havadaki bireysel sporlar son 20 yılda büyük bir artış göstermiştir (Puchan, 2005). Spor ile ilgili bireyler sosyalleşme ve beden eğitimi bakımından kendilerini geliştirmeye açık olabilmektedirler. Araştırmacılar, doğa sporları yapmanın kişilere sağladığı faydaları inceleyerek; sorumluluk alma, liderlik, karar verme, güven sağlama, sosyallik, mutluluk ve risk alma gibi durumlara etkisi olduğunu ortaya koymuştur (McKenzie, 2000). İmkanları olduğu takdirde ekstrem sporlardan kanatlı tulum uçuşu yapmak isteyen öğrencilerin macera arama davranış tutumları diğer öğrencilere göre üstün olduğu tespit edilmiştir. Bu tutum öğrencilerin ekstrem sporlara duydukları ilgili ve macera arayışı içerisindeyken doğa sporu olan branşlara daha fazla katılımın olduğunu kanıtlar nitelik taşıyabilmektedir.

Sonuç olarak, MDAÖ puanlarında yapılan ikili gruplar karşılaştırmalarında lisanslı spor yapma durumu değişkeninde istatistiki açıdan anlamlı farkın var olduğu tespit edilmiştir. Macera arama davranışı puanlarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Macera arama davranışı puanlarının akademik başarı durumuna göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Yapılan spor branşı değişkenine göre veriler incelendiğinde sadece MDAÖ puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farkın olduğu gözlemlenmiştir. Yapılmak istenen macera sporu değişkenine göre veriler incelendiğinde MDAÖ puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farkın olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir;

Çalışmaya üniversitelerin spor bölümlerinde öğrenim görmeyen öğrenciler de dahil edilirse daha farklı bölümlerdeki öğrencilerin tutumları incelenebilir ve üniversite öğrencilerinin macera arama davranışı içerisindeyken hangi ekstrem sporlara ilgi duydukları gözlemlenmiş olur.

Macera arayışı içerisindeyken macera sporlarına ilgi duyan öğrencilerin var olduğunu bu çalışma ile tespit edildiğinden dolayı üniversite öğrencileri için bu sporlara uygun alan ve etkinlikler düzenlenmesi sağlanabilir.

Çalışma bölgesel nitelikte yapılırsa öğrenim görülen bölgelerdeki öğrencilerin fiziki ve sosyal imkanlar bakımından hangi tutumlarda bulunacağı gözlemlenebilir ve o bölgedeki sportif, sosyal, fiziki imkanların geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Alemdağ, C. ve Öncü, E. (2015). Kolb öğrenme stili modeline göre beden eğitimi öğretmeni adayları. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Aykora, E. & Tekin, A. (2020). Macera Davranışı Arama Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması, *Turansam*, 46(12), 233-240.
- Aykora, E. & Uğraş, S. (2020). Investigation of The Relationship Between Attitude Against Extracurricular Sport Activities and Levels of Attachment to School of High School Students With Structural Equation Model, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, vol.5, pp.561-592.
- Baumann, S. (1986). *Praxis der Sportpsychologie*. München BLV Verlagsgesellschaft GmbH (Çev. İkişler, H.C., Özcan, A.O. (1994). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*, İstanbul Alfa Bas. Yay. Dağ.)
- Blackmore, J. (1996). *Pedagogy: Learning styles*
- Bloom, E. L., Karagiannakis, A., Toste, J. R. & Heath, N. L. (2007). Severity of academic achievement and social skills deficits. *Canadian Journal of Education*, 30(3), 911-930
- Can, H. (2001). *Kamu ve Özel Kesimde İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Siyasal.
- Carr, A. (1998). *Mountain Madness: Guided Mountaineering In New Zealand's Southern Alps, The Adventure Experience Paradigm And Non-Outdoor Leisure Pursuits*, Department Of Tourism, University Of Otago, New Zealand, (1): 3-5.
- Cicomascoco, L. E. ve Sullivan, E. C. (2013). *The dimensions of physical education*. Jones & Bartlett learning. Burlington, MA.N
- Çelebi, M. & Ozen, G. (2004). University students and adventure education programmes: A study of meanings and experience of adventure training activities. In W. Krause (Ghair), Outdoor and adventure education – developments and programmes. *Symposium conducted at the meeting of the International Conference on Leisure, Tourism & Sport-Education*, Integration, Innovation, Gologne, German.
- Çelik, F. ve Şahin, H. (2011). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim gördükleri sınıf düzeyi bakımından öğrenme stillerinin

- incelenmesi (MAKÜ örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 23-38.
- Duran, B. (2020a). *Sprint Antrenmanları*, Edt. Özen, G. Koç, H. (Sporun Kavramsal Temelleri-4), İstanbul, Efe Akademi Yayınevi.
- Duran, B. (2020b). *The Examination Of The Relationship Between The Basic Motoric Features Of 10-12 Age Group Women Athletes Between Tennis Education Levels*, Edt. Karataş, Ö., (Theory and Research in Sport Sciences), Ankara, Gece Kitaplığı.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson
- Gezer, D. E. (2010). *Farklı spor branşlarındaki sporcuların sosyal beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gürer, B. (2012) *Investigating The Leadership Skills In Outdoor Sports & Search And Rescue*, Abant İzzet Baysal University, Unpublished PhD thesis, 178.
- Hansen, E. B. & Breivik, G. (2001). Sensation seeking as a predictor of positive and negative risk behaviour among adolescents. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 627-640.
- Heper, E., Koca, C., Ertan, H., Kale, M., Terek, S., Karabudak, E., & Ertan, H. (2012). Spor Bilimleri ile İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi. H. Ertan (Ed.), *Spor Bilimlerine Giriş* (1. Baskı, ss. 11-12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Karayol, M. (2013). *Takım Sporları Ve Doğa Sporları Yapan Erkek Sporcuların Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi*, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü BES ABD Yüksek Lisans Tezi.
- Koç, N. (1981). *Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim (Bilimleri) Fakültesi Yayınları.
- Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Lirgg, C. D. (1991). Gender differences in self-confidence in physical activity: A meta-analysis of recent studies. *Journal of Sports and Exercise Psychology*. 8: 294-310.
- McKenzie, M. D. (2000). How are adventure education program outcomes achieved?: A review of the literature, *Australian Journal of Outdoor Education*, (5)1: 19-28.
- Okuyucu, C., Ramazanoğlu, F., Tel, M. (2006). Çevresel Faktörlerdeki Değişimin Serbest Zaman Faaliyetlerine Etkileri, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*.
- Pintrich, P. R., Schunk, D. H. (2002). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Prentice Hall, 2nd Edition, New Jersey.
- Puchan, H. (2005). "Living "extreme": Adventure sports, media and commercialisation". *Journal of Communication Management*, 9(2): 171-178.
- Próchniak, P. (2017). Adventure Behavior Seeking Scale, *Behav. Sci.*, 7(35); doi:10.3390/bs7020035
- Reynolds, K. D., Killen, J. D., Bryson, S. W., Maron, D. J., Taylor, J. B., Maccoloy, N. & Farguhar, J. W. (1990). Psychosocial Predictors of Physical Activity in Adolescents. *Previous Medicine*, 19(5), 541-551.
- Ristori, C. A., Eberman, L. E., Tripp, B. L. ve Kaminsky, T. W. (2011). Athletic training student learning style. *International Journal of Athletic Therapy and Training*, 16(2), 33-37.
- Rovegno, I. (1998). The development of in-service teachers' knowledge of a constructivist approach to physical education: teaching beyond activities. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 69(2), 147- 62. doi:10.1080/02701367.1998.10607680
- Rovegno, I. ve Bandhauer, D. (1997). Psychological dispositions that facilitated and sustained the development of knowledge of a constructivist approach to physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 16(2), 136-54.

- Ryan, J. G. & Dzewaltowski, D. A. (2002). Comparing the Relationship Between Different Types of Self-Efficacy and Physical Activity in Youth. *Health Education and Behavior*, 29: 491.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th Ed.). Boston: Allyn And Bacon.
- Toros, T. (2001). *Elit ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel İklim ve Hedeflerin Özgünlük Güçlük Derecesi Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Voight, D. (1998). *Spor Sosyolojisi*. İstanbul: Kurtis Matbaacılık.
- Wagner, R. J. & Campbell, J. (1994). Outdoor based experiential training: Improving transfer of training using virtual reality. *Journal of Management Development*, 13(7), 4-11.
- Witman, J. P. (1995). Characteristics of adventure programs valued by adolescents in treatment. *Monograph on Youth in the 1990s*. 4: 127-135.
- Yalız, D. ve Erişti, B. (2010). Anadolu Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Celal Bayar University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 4(4), 156-163.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.